

DOI: 10.33310/2518-7813-2019-66-3-232-237
УДК 371.134

Володимир СТАРОСТА

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна
e-mail: volodymyr.starosta@uzhnu.edu.ua
e-mail: volodymyr.starosta@upjs.sk

ПІДХОДИ ДО СУТНІСНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті виокремлено найбільш поширені підходи щодо розкриття поняття «готовність до професійної діяльності» (особистісний, функціональний, системний, особистісно-діяльнісний, результативно-діяльнісний), узагальнено пропонувані тлумачення (готовність як стан, результат, явище, процес, якість, мета тощо). Показано взаємозв'язок між поняттями «підготовка», «готовність до професійної діяльності», «професійна компетентність», а також, що компетентнісний підхід певним чином інтегрує вищезазначені підходи дослідників, складові готовності студентів до професійної діяльності.

Ключові слова: професійна діяльність, готовність, готовність студентів до професійної діяльності, підготовка студентів до професійної діяльності.

Входження України в європейській освітній простір зумовлює необхідність оновлення всіх ланок освіти. Особливо посилюються вимоги до майбутніх випускників вищої школи, їх професійних якостей, готовності до складної професійної діяльності, саморозвитку, самореалізації в сучасних умовах. Відповідно проблема готовності до різних видів професійної діяльності є об'єктом наукового інтересу багатьох дослідників, вона актуальна і для викладачів вищої школи, які готують майбутніх фахівців.

Категорія «готовність до професійної діяльності» – одна з центральних у професійній педагогіці та психології праці, яка розглядається вітчизняними і зарубіжними вченими в різних аспектах, зокрема: професійну готовність досліджували – Г. Балл, О. Бикова, А. Деркач, М. Дьяченко, Л. Кандибович, О. Коберник, Д. Мазоха, Г. Олпорт, К. Платонов та ін., професійно-педагогічну – В. Бондар, А. Капська, С. Корищенко, І. Підласий, О. Ярошенко та ін.

У дослідженні І. Гавриш (2005) [5] установленно, що в історії розв'язання проблеми готовності людини до певних форм реагування, поведінки та діяльності можна виокремити три етапи. На *першому* з них (кінець XIX – початок XX ст.) готовність ототожнювалась із феноменом настанови та розглядалась як психічний стан суб'єкта, що спричиняє поведінку (діяльність) певного характеру й спрямованості (Д. Узнадзе та ін.). На *другому* етапі (середина XX ст.) зазначений феномен розглядався як якісний показник саморегуляції поведінки людини (Г. Олпорт та ін.). На *третьому* етапі (друга половина XX ст. – початок XXI ст.) готовність починає вивчатись у контексті теорії діяль-

ності взагалі та професійної діяльності зокрема (Г. Гагаєва, М. Дьяченко, Л. Кандибович, С. Кубицький, Л. Нерсисян, Р. Пенькова, К. Платонов, В. Пономаренко, В. Пушкін, Л. Разборова, В. Шадриков, В. Ширинський та ін.).

Дослідження показує, що у психологічній і педагогічній науці немає єдиного підходу щодо розгляду феномена «готовність» та «готовність до професійної діяльності».

Метою статті є узагальнення підходів дослідників щодо сутнісної характеристики поняття «готовність до професійної діяльності».

Поняття «готовність до професійної діяльності» є інтегроване і поєднує поняття «готовність» та «професійна діяльність».

Професійна діяльність – цілеспрямована активність суб'єкта щодо здобування професійних знань і навичок, умінь користуватись ними, професійно використовувати на практиці, творчо вирішувати професійні завдання (Е. Аришина, 2012) [1].

М. Дьяченко та Л. Кандибович (2003) [7] визначають готовність як активно-дієвий стан особистості, настанову на певну поведінку, змобілізованість сил для виконання завдання. Готовність до певного виду діяльності передбачає переконання, погляди, мотиви, почуття, волю та інтелектуальні якості, знання, уміння, навички, налаштування на певну поведінку.

Готовність до праці К. Платонов (К. Платонов, 1984) [13] характеризує через такі три поняття, що мають різні значення, а саме: в широкому значенні – як результат трудового виховання, виражений в бажанні працювати; у більш конкретному значенні – як результат професійного навчання,

професійного і особистісного розвитку; у найбільш конкретному значенні – як стан психологічної мобілізації в певних умовах.

Л. Костюченко (2011) [11] описує готовність як змінну характеристику, що залежить від віку, досвіду, індивідуальних властивостей особистості; цей феномен доцільно розглядати як складне багаторівневе утворення усталену структуру якостей та здібностей особистості, які реалізуються в діяльності.

Професійна готовність, на думку В. Моляко (1989) [12], – це складне особистісне утворення, свого роду система, що включає багато компонентів, які у своїй сукупності дають змогу певній особі виконувати більш чи менш успішно конкретну роботу. Її структура містить знання, навички, уміння, переконання, мотиви й цілі діяльності людини, винахідливість, емоційно-вольову стійкість у подоланні труднощів.

На основі теоретичного аналізу науково-педагогічної літератури О. Комар (2011) [10, с. 143] встановлено, що готовність визначається, як «психічний стан», як «особистісне», «структурне утворення», «властивість» або «якість» особистості; вчені переважно диференціюють поняття «готовність» і «підготовка», розглядаючи підготовку як процес, а готовність – як результат цього процесу. Наприклад, готовність студента до професійно-педагогічної діяльності – це важлива інтегрована якість і стійка особистісна характеристика майбутнього вчителя, що виявляється у його здатності здійснювати ефективну педагогічну діяльність і є результатом процесу професійної підготовки вчителів у вищій школі (О. Комар, 2011 [10, с. 149]). Повністю погоджуємось з наведеним трактуванням О. Комар у якому використано кілька підходів (особистісний, системний, функціональний), але пропонуємо внести доповнення, що готовність можна також тлумачити і як мету професійної підготовки студентів.

Т. Смолеусова (2012) [14, с. 7] розглядає поняття «готовність» комплексно як інтеграцію чотирьох компонентів: мотиваційна готовність (бажання, переконаність в необхідності); когнітивна готовність, підготовленість (необхідні професійні знання і вміння); здатність реалізувати (особистісні якості, здібності); рішучість, як риса характеру. Перші дві позиції з чотирьох є основою професійної готовності, а дві інші – відносяться до особистісної готовності.

Готовність студентів до безперервної освіти О. Ігнатович (2015) [9] розуміє як складне інтегроване новоутворення, що забезпечує включеність людини в освіту на будь-яких етапах її життя. Поняття «готовність до безперервної освіти» пов'язане з формуванням:

- системи уявлень про освіту як інструмент особистісного і професійного розвитку, можливості формальної і неформальної систем освіти в досягненні особистісних і професійних цілей;
- потреби, мотивації та інтересу до навчання протягом усього життя;
- комплексу умінь учитися, тобто аналізувати освітні потреби, здібності та можливості, ставити дидактичні завдання, підбирати інструменти їх вирішення, аналізувати досягнення, коригувати результати на новому рівні постановки і досягнення дидактичних цілей; вміння робити вибір в освітньому середовищі;
- ціннісного ставлення до освіти, особистісних результатів;
- системи особистісних якостей, необхідних для навчання протягом усього життя.

Узагальнення науково-педагогічної літератури, яке провели Н. Белослудцева, О. Петунін (2015) [2], уможливило показати різноманітність підходів при дослідженні готовності суб'єкта до професійної діяльності, а також виокремити найбільш поширені підходи щодо розкриття поняття «готовність до професійної діяльності»:

- особистісний підхід розглядає готовність як єдність особистісно значущих професійних якостей, що забезпечують ефективність і високу результативність професійної діяльності (Б. Ананьєв, Л. Божович, Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн та ін.);
- функціональний підхід характеризує готовність як тимчасовий ситуативний стан людини, актуалізацію і напрямок особистісних якостей, властивостей і можливостей для успішних дій у визначених умовах, як вміння якісно мобілізувати і налаштувати необхідні фізичні і психічні ресурси для реалізації діяльності (Ф. Генон, М. Левітов, Л. Нерсисян, А. Пуні, В. Пушкін та ін.);
- системний підхід розглядає професійну готовність через пізнання людиною своїх внутрішніх можливостей і реалізацію їх для досягнення бажаного результату в професійній діяльності (К. Абульханова-Славська, О. Бодальов, В. Шадріков та ін.);
- особистісно-діяльнісний підхід визначає готовність як цілісне виявлення всіх сторін особистості, як систему мотивів, установок, професійно важливих якостей, що дає можливість ефективно виконувати професійні функції (А. Деркач, М. Дьяченко, Л. Кандибович, Є. Клімов, В. Крутецький, К. Платонов та ін.).

Дослідження показує, що Н. Чорна (2012) [15, с. 193] доповнює даний перелік результативно-діяльнісним підходом, який визначає готовність як результат процесу підготовки.

Таким чином, огляд психолого-педагогічної літератури показав, що проблема готовності до різних видів професійної діяльності є предметом аналізу багатьох дослідників. Узагальнення підходів різних авторів у визначенні готовності до професійної діяльності, показує, що пропонується значна кількість дефініцій цього поняття (готовність як стан, результат, явище, процес, якість, мета тощо). Багатоаспектність підходів дослідників до трактування поняття «готовність до професійної діяльності», з нашого погляду, пояснюється різноманітністю наукових шкіл, а також складністю самого поняття через особливості професійної діяльності. Аналіз наведених формулювань показує, що вони є взаємодоповнюючими, але не є суперечливими, оскільки кожне з них виокремлює певні аспекти розуміння сутності такої готовності, суттєво розширюють та поглиблюють уявлення про складність і багатогранність феномена «готовність до професійної діяльності».

У процесі аналізу базових понять нашого дослідження «готовність», «готовність до професійної діяльності» визначимо їх співвідношення з поняттями «компетентність», «підготовка», «професійна підготовка», «професійна компетентність».

Згідно Великого тлумачного словника сучасної української мови (2001) [4, с. 776] поняття «підготовка» – це «запас знань, навичок, досвід, і т.ін; набутий в процесі навчання, практичної діяльності», а поняття «готовність» – стан людини, що приготувалась, збиралась в усьому, пристосувалась до чогось, може і бажає щось виконати (2001) [4, с. 387].

Термін «підготовка», підкреслює І. Гавриш (2005) [5], збагачує поняття «готовність»: підготовка до професії розглядається як процес формування готовності до неї, а готовність – як результат професійної підготовки.

З нашого погляду, Р. Вайнола (2009) комплексно характеризує професійну підготовку як сукупність соціального, професійного та особистісно-морального розвитку майбутнього фахівця у сприятливих умовах технологічного та науково-методичного забезпечення підготовки в освітньому середовищі закладу вищої освіти [3, с. 17].

Огляд літературних джерел показує, що професійна підготовка розглядається вченими переважно як процес формування готовності майбутнього фахівця до професійної діяльності, а готовність – як її результат чи як мета такої підготовки. Наприклад, повністю поділяємо такий комплексний погляд К. Дурай-Новакової, що професійна

готовність – це не тільки результат, але і мета професійної підготовки, пріоритетна умова реалізації можливостей кожного індивіда; передумова ефективної і творчої діяльності, чинниками якої є мотивація, підготовка, установка тощо (К. Дурай-Новакова, 1983) [6, с. 17]¹.

З нашого погляду, аналізовані поняття не тотожні, проте взаємопов'язані та взаємозумовлені певним чином, а саме: первинною є підготовка, яка виступає засобом формування готовності до професійної діяльності. Сама ж готовність до професійної діяльності є вторинною, але виступає не тільки наслідком, результатом, показником якості професійної підготовки, яка перевіряється в процесі професійної діяльності, але є і метою цієї підготовки.

Готовність студентів до професійної діяльності передбачає наявність у них відповідної компетентності. Згідно Закону України «Про вищу освіту», компетентність (2014) [8] – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Комплексно, на нашу думку, характеризує професійну компетентність М. Чошанова (1996), оскільки розглядає її як «стрижневий показник рівня кваліфікації спеціаліста» і розкриває її склад [16, с. 6-7]: мобільність знання, тобто постійне оновлення знання, володіння новою інформацією для успішного вирішення професійних задач в даний час і в даних умовах; гнучкість методу, тобто не тільки розуміння фахівцем сутності проблеми, а й уміння вирішувати її практично в залежності від конкретних умов; критичність мислення, тобто здатність серед множини рішень обирати найбільш оптимальне, аргументовано спростовувати помилкові рішення, ставити під сумнів ефектні, але не ефективні рішення.

Отже, професійна підготовка, готовність до професійної діяльності та професійна компетентність взаємозв'язані діалектично, а саме: метою і результатом професійної підготовки фахівців є їх готовність до професійної діяльності, яка органічно сприяє формуванню професійної компетентності завдяки систематичному самовдосконаленню особистості, накопиченню професійного досвіду тощо. Водночас на основі огляду вищезазначених джерел зауважимо наступне: якщо готовність до професійної діяльності є результатом і метою

¹ Дурай-Новакова К.М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: автореф. дис. на соискание уч. степени д-ра пед. наук 13.00.01. М., 1983. 32 с.

професійної підготовки, то професійну компетентність розглядають як не тільки як результат професійної підготовки, але також інтеграцію досвіду та подальшої самоосвіти, здатність вирішувати професійні завдання і проблеми.

Дослідники акцентують увагу також на окремі аспекти готовності. Згідно М. Дьяченко та Л. Кандибович (2003) [7], підготовка майбутніх фахівців має відповідати вимогам та умовам майбутньої професійної діяльності, а формування психологічної готовності до професійної діяльності означає утворення таких необхідних відносин, установок, властивостей особистості, які забезпечують можливість студенту свідомо включитися в трудову діяльність і успішно її виконувати.

К. Платонов (1986) виділяє моральну, психологічну та професійну готовність і відносить якості, що визначають моральну готовність до соціально зумовленої сторони особистості; психологічну готовність – до сторони, яка об'єднує індивідуальні особливості психічних процесів; професійну – до досвіду особистості (цит. за Н. Белослудцева, О. Петунін, 2015) [2].

Нам імпонує зазначений підхід К. Платонова, який також виділяє в структурі особистості окремі підструктури. Відповідно готовність студентів до професійної діяльності, на нашу думку, можна розглядати як багаторівневе особистісне новоутворення, яке формується в кількох взаємозв'язаних між собою підструктурах особистості і містить складові:

- особистісна складова готовності містить мотиваційну здатність до професійної діяльності, її ціннісне усвідомлення тощо (підструктура спрямованості); пам'ять, емоції, відчуття, мислення, сприйняття, почуття, волю тощо (підструктура психічних процесів); властивості темпераменту, статеві і вікові властивості особистості тощо (підструктура біопсихічних властивостей);
- функціональна складова готовності (підструктура досвіду) концентрує професійні знання (інтелектуальна здатність), уміння і навички (практична здатність) для ком-

петентного виконання майбутніх професійних функцій; рефлексію внутрішніх можливостей, результатів професійної підготовки для досягнення бажаних цілей в майбутній професійній діяльності.

Якщо перша складова найбільше інтегрує особистісний, системний та особистісно-діяльнісний підходи дослідників щодо розуміння сутності готовності, то друга – функціональний, особистісно-діяльнісний та результативно-діяльнісний. Зазначені складові взаємозалежні, оскільки самі описані підходи взаємозв'язані. Найбільш яскравий, з нашого погляду взаємозв'язок складових зумовлюється тим, що особистісно-діяльнісний підхід реалізується в обох складових. Вважаємо, що сучасний підхід у підготовці фахівців, – компетентнісний, певним чином інтегрує вищезазначені підходи дослідників, оскільки спрямований на формування професійної компетентності. Це виходить із сутності самої компетентності (Закон України «Про вищу освіту», 2014 [8]), а тому компетентнісний підхід проникає в складові готовності студентів до професійної діяльності, а також оновлює їх розуміння згідно теперішніх вимог щодо підготовки сучасних фахівців.

Таким чином, огляд найбільш поширених підходів дослідників щодо сутнісної характеристики поняття «готовність до професійної діяльності» (особистісний, функціональний, системний, особистісно-діяльнісний, результативно-діяльнісний) показують, що пропонується значна кількість дефініцій цього поняття (готовність як стан, результат, явище, процес, якість, мета тощо). Аналіз наведених формулювань показує, що вони є взаємодоповнюючими. Компетентнісний підхід певним чином інтегрує вищезазначені підходи дослідників, складові готовності студентів до професійної діяльності.

Подальші розвідки, вважаємо, доцільно спрямувати на вивчення та узагальнення поглядів дослідників щодо структури готовності до професійної діяльності, виявлення критеріїв та показників для діагностики такої готовності.

Список використаних джерел

1. Аришина Э. С. Психологическая готовность студентов-психологов к профессиональной деятельности: понятие, сущность и содержание. *Ученые записки Российского государственного социального университета*. 2012. № 6 (106). С. 112-116.
2. Белослудцева Н. В., Петунин О. В. Готовность студентов учреждений СПО к профессиональной деятельности. *Профессиональное образование в России и за рубежом*. 2015. № 2 (18). С. 91-94.
3. Вайнола Р. Х. Педагогичні засади особистісного розвитку майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». К., 2009. 46 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: Перун, 2001. 1440 с.
5. Гавриш І. В. Формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності (методологічний і теоретичний аспекти): Монографія. Харків: ХОНМІБО, 2005. 388 с.
6. Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: автореф. дис. на соискание уч. степени д-ра пед. наук: 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». М., 1983. 32 с.

7. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психология высшей школы. Минск: Тесей, 2003. 352 с.
8. Закон України «Про вищу освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 37-38. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
9. Игнатович Е. В. Студент вуза как субъект непрерывного обучения: диагностика готовности к дополнительному и дополнительному профессиональному образованию. *Непрерывное образование: XXI век*. 2015. № 2 (10), С. 31-47.
10. Комар О. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04/ Уманський державний педагогічний ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2011. 512 с. Комар, О. А. (2011).
11. Костиuchenko Л. Готовність майбутніх вчителів початкових класів до професійної діяльності. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2011. Вип. 39(1). С. 61-66.
12. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці. К.: Знання, 1989. 48 с.
13. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий. М.: Высшая школа, 1984. 174 с.
14. Смолеусова Т. В. Состояние профессиональной готовности учителей начальной школы к внедрению инноваций. *Вестник НГПУ*. 2012. Т. 7. № 3. С. 5-17.
15. Чорна Н. Б. Сутність та структура готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів мистецьких спеціальностей. *Збірник наукових праць: «Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки»*. Запоріжжя, 2012. № 1(17), С.192-196.
16. Чошанов М.А. Гибкая технология проблемно-модульного обучения: Метод. пособие. М.: Нар. образование, 1996. 160 с.

References

1. Arishina, Je. S. (2012). *Psichologicheskaja gotovnost' studentov-psihologov k professional'noj dejatel'nosti: ponjatie, sushchnost' i soderzhanie* [Psychological readiness of psychology students for professional activities: concept, essence and content]. *Scientific notes of the Russian State Social University*. N 6 (106). 112-116 [in Russian].
2. Belosludceva, N. V., Petunin O. V. (2015). *Gotovnost' studentov uchrezhdenij SPO k professional'noj dejatel'nosti* [The student's readiness of vocational school for the professional activities]. *Professional education in Russia and abroad*. N 2 (18). 91-94 [in Russian].
3. Vainola, R. Kh. (2009) *Pedahohichni zasady osobystisnoho rozvytku maibutnoho sotsialnoho pedahoha v protsesi profesiinoy pidhotovky* [Pedagogical principles of personal development of the future social teacher in the process of vocational training]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
4. *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoy ukrainskoy mowy* (2001) / Busel, V.T. (red.) [A great explanatory dictionary of modern Ukrainian]. Kyiv, Irpin: Perun, 1440 [in Ukrainian].
5. Havrysh, I. V. (2005). *Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do innovatsiynoy profesiinoy diialnosti (metodolohichni i teoretychnyi aspekty): Monohrafiia*. [Forming future teachers' readiness for innovative professional activity (methodological and theoretical aspects): Monograph]. Kharkiv: KhONMIBO, 388 [in Ukrainian].
6. Duraj-Novakova, K. M. (1983). *Formirovanie professional'noj gotovnosti studentov k pedagogicheskoy dejatel'nosti* [Formation of students' professional readiness for pedagogical activity]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Moscow [in Russian].
7. D'jachenko, M. I., Kandybovich, L. A. (2003). *Psichologija vyshej shkoly* [High School Psychology]. Минск: Тесей, 352 [in Russian].
8. *Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»* (2014). *Vidomosti Verkhovnoi Rady* [The Law of Ukraine «On Higher Education». Information of the Verkhovna Rada]. N 37-38. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
9. Ignatovich, E. V. (2015). *Student vuza kak sub"ekt nepreryvnogo obuchenija: diagnostika gotovnosti k dopolnitel'nomu i dopolnitel'nomu professional'nomu obrazovaniju* [University student as a subject of lifelong learning: diagnostics of readiness for additional and additional professional education]. *Continuing Education: XXI Century*. N2 (10). 31-47.
10. Komar, O. A. (2011). *Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do zastosuvannia interaktyvnoї tekhnologii* [Theoretical and methodological principles of the preparation of future elementary school teachers for the use of interactive technology]. *Doctor's thesis*. Uman [in Ukrainian].
11. Kostiuchenko, L. (2011). *Hotovnist maibutnikh vchyteliv pochatkovykh klasiv do profesiinoy diialnosti* [Readiness of future elementary school teachers for professional activity]. *Psychological and pedagogical problems of rural school*. N 1 (39). 61-66 [in Ukrainian].
12. Moliako, V. O. (1989). *Psykhologichna hotovnist do tvorchoi pratsi* [Psychological readiness for creative work] Kyiv: Znannia, 48 [in Ukrainian].
13. Platonov, K. K. (1984). *Kratkij slovar' sistemy psichologicheskikh ponjatij* [Brief dictionary of the system of psychological concepts]. Moscow: Vysshaja shkola, 174 [in Russian].
14. Smoleusova, T. V. (2012). *Sostojanie professional'noj gotovnosti uchitelej nachal'noj shkoly k vnedreniju innovacij* [The state of professional readiness of elementary school teachers to introduce innovations]. *Bulletin of NGPU*. N 3 (7). 5-17 [in Russian].
15. Chorna, N. B. (2012). *Sutnist ta struktura hotovnosti do profesiinoho samorozvytku maibutnikh uchyteliv mystetskykh spetsialnostei* [The essence and structure of readiness for professional self-development of future teachers of art specialties]. *Collection of scientific works: «Bulletin of Zaporizhzhya National University. Pedagogical Sciences. Zaporizhzhia 1* (17). 192-196 [in Ukrainian].
16. Choshanov, M. A. (1996). *Gibkaja tehnologija problemno-modul'nogo obuchenija* [Flexible problem-modular learning technology]. Moscow: Nar. obrazovanie, 160 [in Russian].

Владимир Староста. Подходы к сущностной характеристике готовности студентов к профессиональной деятельности

В статье выделены наиболее распространённые подходы к раскрытию понятия «готовность к профессиональной деятельности» (личностный, функциональный, системный, личностно-деятельностный, результативно-деятельностный), обобщено предлагаемые толкования (готовность как состояние, результат, явление, процесс, качество, цель и т.п.). Показано взаимосвязь между понятиями

«подготовка», «готовность к профессиональной деятельности», «профессиональная компетентность», а также, что компетентностный подход определенным образом интегрирует вышеуказанные подходы исследователей, составляющие готовности студентов к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: профессиональная деятельность, готовность, готовность студентов к профессиональной деятельности, подготовка студентов к профессиональной деятельности.

Volodymyr Starosta. Approaches to the essential characteristic of students' readiness for professional activity

The article describes the views of scientists on the problem of readiness for professional activity. The author identifies the most common approaches of researchers regarding the characterization of the concept «readiness for professional activity» (personal, functional, systemic, personal-activity, result-activity); summarizes the proposed interpretations of the definition of readiness for professional activity and shows a considerable number of definitions of this concept (readiness as a condition, result, phenomenon, process, quality, purpose, etc.). The analysis of the above formulations shows that they are complementary, but not contradictory, since each of them highlights certain aspects of understanding the essence of such readiness, significantly broadens and deepens the understanding of the complexity and versatility of the «readiness» phenomenon. Students' readiness for professional activity can be understood as a multilevel personal neoplasm, which is formed in several sub-structures of the personality and which are interconnected: the personal component of readiness (substructure of orientation, substructure of mental processes, substructure of biopsychic properties); functional component of readiness (experience substructure).

The author analyzes the relationship between the concepts of «preparation», «readiness for professional activity», «professional competence»: the purpose and result of professional training of specialists is their readiness for professional activity, which organically contributes to the formation of professional competence through systematic self-improvement of personality, the accumulation of professional etc. Professional competence is seen not only as a result of professional training, but also as an integration of experience and further self-education, the ability to solve professional problems. The competency approach integrates the above approaches of researchers, penetrates the students' readiness for professional activity and aims to develop professional competence.

Keywords: professional activity, readiness, students' readiness for professional activity,, training students for professional activity.